

3. AYVALIK ULUSLARARASI FİLM FESTİVALI 17 – 22 EYLÜL 2024

Gökhan Gökdoğan

Aylak Adam romanında sinema salonundan çıkan bir karakteri vardır **Yusuf Atılğan**'ın :

İki saat sonra kalabalığın içinde, sinemadan bir dar sokağa çıkan sanki başka birisiydi. Düşünüyordu: “Çağımızda geçmiş yüzyılların bilmediği, kısa ömürlü bir yaratık yaşıyor. Sinemadan çıkmış insan. Gördüğü film ona bir şeyler yapmış. Salt çıkarını düşünen kişi değil. İnsanlarla barışık. Onun büyük işler yapacağı umulur. Ama beş-on dakikada ölüyor. Sokak sinemadan çıkmayanlarla dolu; asık yüzleri, kayıtsızlıkları, sinsî yürüyüşleriyle onu aralarına alıyorlar, eritiyorlar.”

Bunu bir rüyadan uyanma haline benzetebiliriz aslında. Hani o içine uyandığımız gerçekliğin etkisi ile yavaş yavaş illüzyonu silinen rüyalardan. Belki sinema salonlarında film izleme tecrübesini de bir başkasının rüyasını topluca izlemeye benzetmek mümkündür. Bu tecrübenin evde yalnız başına film izleme tecrübesinden farklı olduğu aşikâr. Bir süreliğine de olsa bir düşünme ve duygulanım pratiğini kolektif bir şekilde yaşamak. Bunun vadettiği dönüştürme potansiyeli bir kenarda dursun, günümüzde sinema salonlarının çoğu, daha kapısından çıkar çıkmaz **Yusuf Atılğan**'ın bahsettiği “sinemadan çıkmayanlara” gerek bile bırakmadan, içinde buldukları AVM'nin “Tüketim! Tüketim!” diye bağırarak dekoru ile sinemadan çıkmış insanı hızla eritiyor. Daha da ötesi rüyanın kendisini değersiz hale bile getiriyor. Bu *romantizmi* bir kenara bırakmadan önce

Atılgan'ın karakterinin önerisine kulak verelim son kez:

"Bunları kurtarmanın yolunu biliyorum. Kocaman sinemalar yapmalı. Bir gün dünyada yaşayanların tümünü sokmalı bunlara. İyi bir film görsünler. Sokağa hep birden çıksınlar..."

Bunu yapmak olası görünmese de Ayvalık Film Festivali (<https://www.ayvalikff.org/>) AVM'lerden uzak sinema salonlarının açıldığı dar sokaklarıyla ve okulların açılmasından sonra başlaması sayesinde yılın görece تنها zamanlarına denk gelmesiyle ülkemizde "sinemadan çıkmış insan" tecrübesinin en yoğun şekilde yaşanabildiği festivallerden biridir, hatta bence birincisidir. İlk kez gittiğim bu festivalin beni en çok etkileyen yanlarını düşündüğümde aklıma ilk gelen şey, festivalin hiç gergin olmayan bir ortamda gerçekleşmesi ve tamamen sanatsal bir kültürel zenginliğe odaklanması oldu. Bunu kendi kendime gerekçelendirmeye çalıştığımda ise festivalin yarışma ve ödül konseptine karşı tavrının bunda en büyük etken olduğunu fark ettim. Ayvalık Film Festivali'nde sadece bir tane ödül veriliyor. Bu ödül "Yeni Bir..." adı ile ilk filmini yapmış genç sinemacılara verilen teşvik amaçlı özel bir ödül. O bile festivalin önüne geçmesin ve tüm festival ödülün kime gideceği merakı ile gerçekleşmesin diye açılış töreninde veriliyor. Büyük ödüller ve para odaklı hedefler ortadan kaldırıldığında ne bir yarışma ne bir itişme ne de bir gerginlik kalıyor ortada. Filmler raflardaki ürünler olmaktan -bir süreliğine de olsa- uzaklaşıyor, pazarlama kültürü yerini Ayvalık sokaklarında ve kafelerinde gülüşmeler eşliğinde yapılan sinema sohbetlerine bırakıyor. Bu festival ana amaç olarak sinema seyircisinin birbirleri ve sinema emekçileri ile hiyerarşi gözetmeden bir araya gelmesini belirlemiş. Tabii ki de böyle bir ortamda kırmızı halının, şatafatın, şık giyimli kadınların ve erkeklerin ne işi olur! Zaten sonrasında o halde Ayvalık'ın taş sokaklarında yürümek de zor olurdu. Aslında her şey doğasına uygun bir şekilde gelişmiş gibi. Geriye, magazinsel içerik üretmeden süresi boyunca tüm şehre kokusu sinmiş bir kültür alışverişi ortamı kalıyor, bir de sinema...

Biraz da olumsuzluklardan bahsedeyim. Ayvalık'ta sadece bir tane sinema salonu bulunduğu için festivalin gerçekleştiği salonların büyük bir kısmı film izleme konforu açısından biraz yetersiz kalabiliyor. Bu da festivalin "diğerleri ile aynı olmama" iddiasının bir bedeli olarak görülebilir. En azından henüz üçüncü senesinde olmasıyla bu durum mazur görülmeği hak ediyor. Şehri starlarla

doldurmayınca, beraberinde reklam üretimi de zorlaşıyor, dolayısı ile de karşılığında para bulmak zor oluyor olsa gerek. En azından festivalin direktörü **Azize Tan** şu an için durumu böyle özetliyor ama şunun da farkında: Festival çok bıçak sırtı bir dengeye ihtiyaç duyuyor. Büyümek gerekli ama çok fazla değil. Para gerekli ama bağımsızlığa zeval vermeden. Tabii ki bir ana sponsora ve devamlılık gösteren büyük destekçilere ihtiyaç var. Şu an film gösterimleri için ses sisteminden DCP (Digital Cinema Package) kiralamaya kadar her şeyi Ayvalık'ta sinema salonu bulunmadığı için kendi kaynakları ile yapıyorlar. Minderli sandalyeler bile belediye desteği ile temin ediliyor. Ekonomik getiri anlamında gereğinden fazla büyümeye ve yarışma konseptine karşı tavırlarını sürdüreceklerini net bir şekilde ifade etmekle birlikte, festivalin bu otantik havasını bozacak talepleri olmayan mali desteklere ihtiyaç duyduklarını belirtiyorlar.

Son olarak Ayvalık Film Festivali'nin içeriğinden biraz bahsedeyim. Senenin o ayına kadar ilk gösterimini yapmış olan, Cannes veya Berlin gibi büyük festivallerde ses getirmiş filmlerin çoğunu izleyebilirsiniz. Aynı durum yerli filmler için de geçerli. Bunların dışında o sene festival ekibinin seçtiği güncel olmayan (yani festivalin gerçekleştiği seneye ait olmayan) bazı filmleri de izleyebilirsiniz ve tabii ki çeşitli yönetmen ve film ekibi söyleşilerine de katılabilirsiniz. Belirtmeden geçemeyeceğim: Biletlerinin *online* olarak satışa çıkmasıyla tükenmesinin saniyeler içerisinde gerçekleştiği diğer festivallerin aksine tüm bu filmlerin biletlerine çok kolay bir şekilde ulaşılır durumda. Kişisel bir tavsiye ile kapanışı yapmak istiyorum. Film izlemek dışında yapılabilecek güzel aktiviteler arasında, rotasız bir şekilde sokak sokak gezip farklı mekânlarda farklı yiyecek ve içecekleri denemek ile antikacılara ve el yapımı ürünler satan dükkanlara göz atmak sayılabilir, bir de deniz...